

The New York Times bestseleris

Lisa Gardner

Išlik, kad
liudytum

Prologas

DANIELĖ

Tos nakties nelabai prisimenu. Iš pradžių atrodo, kad niekada nepamirši, bet vaikui laikas — nelabai suprantamas dalykas. Ir metai po metų, po truputį detalės atmintyje ėmė blėsti. „Atsiranda gebėjimas susidoroti“, — tikino daktaras Frenkas. Normalizuojasi psichikos raida, nėra dėl ko jaustis kaltai.

Bet aš jaučiu kaltę.

Prisimenu, kad pabudau nuo riksmo. Man pasirodė, kad šaukia mama, bet, kaip teigiama policijos ataskaitoje, labiausiai tikėtina, jog sesuo. Mano kambaryje buvo tamsu. Jaučiausi sutrikusi ir nieko nemačiau. Ore tvyrojo kvapas. Po tiek metų ši prisimenu aiškiausiai. Koridoriuje pasklido dūmų kvapas — pamaniau, kad kažkas dega, bet iš tikrųjų tai buvo korditas.

O paskui kilo dar didesnis triukšmas; girdėjau, bet nemačiau: žingsniai, krentančio nuo laiptų kūno trenksmas. Ir netrukus išgirdau tėvo balsą už mano miegamojo durų:

— *O, Dene, mano gražioji, mieloji mergaite.*

Atsidarė kambario durys. Juodame fone — ryškus švytintis stačiakampis. Tarpduryje dunksojo tėvo šešėlis.

— Dene, — susigraudinęs išdainavo vyriškis. — Mano gražioji, mieloji mergaite.

Tuomet priglaudė pistoletą sau prie kaktos ir nuspaudė gaiduką.

Tikrai neatsimenu, ką dariau iškart po to. Ar atsikėliau iš lovos? Ar paskambinau pagalbos numeriu? Ar bandžiau gaivinti mamą, o gal stabdyti kraują, tekantį iš suknežintos sesers galvos ar sužaloto brolio kūno?

Tik pamenu, kaip į mano kambarį įėjo kitas vyras. Jis kalbėjo raminamu balsu, sakė, kad dabar viskas gerai, kad esu saugi. Paėmė mane ant rankų, nors buvau devynerių metų, per didelė, kad elgtųsi kaip su kūdikiu. Liepė užsimerkti ir nežiūrėti.

Pasilenkiau prie jo peties, bet, žinoma, akių nenuleidau.

Turėjau pamatyti. Užfiksuoti. Prisiminti. Tokia yra vienintelio likusio gyvo žmogaus pareiga.

Policijos ataskaitoje teigiama, kad tą vakarą mano tėvas buvo girtas, — išlenkė mažiausiai penkias stiklainaites viskio, o paskui užtaisė tarnybinį revolverį. Prieš savaitę jis neteko darbo Šerifo departamente, nes du kartus gavo įspėjimą, kai darbe pasirodė neblaivus. Šerifas Veinas, vyras, kuris mane išnešė iš namų, tikėjosi, kad iš darbo atleistas pareigūnas padarys atitinkamas išvadas, galbūt net pradės lankytis anoniminių alkoholikų susitikimuose. Bet aš manau, kad mano tėvas turėjo kitų planų.

Jis pradėjo nuo miegamojo — griebė prie lovos stovinčią mamą. Tada puolė prie mano trylikametės sesers, iškišusios galvą pro savo kambario duris, tikriausiai norėjęsios pažiūrėti, kas vyksta. Koridoriuje pasirodė ir mano vienuolikmetis brolis. Jis bandė bėgti. Tėvas šovė jam į nugarą, ir sužeistas Džonis nukrito nuo laiptų. Netrukus brolis mirė.

Žinoma, aš viso to negaliu prisiminti, bet per savo aštuonioliktąjį gimtadienį perskaičiau oficialią policijos ataskaitą.

Ieškojau atsakymo, bet taip ir neradau.

Tėvas išžudė visą šeimą, tik mane paliko.

Ar tai reiškia, kad jis mane labiausiai mylėjo, ar kad nekentė? — O kaip tu manai? — visada klausdavo daktaras Frenkas. Manau, kad tai — mano gyvenimo istorija.

Norėčiau pasakyti, kokios spalvos buvo mano mamos akys. Logiškai mąstant, jos buvo mėlynos. Kai mano šeimos neliko, išvykau gyventi pas tetą Heleną, mamos seserį. Jos akys mėlynos, ir, sprendžiant iš nuotraukų, kurios man liko, ji ir mano mama buvo panašios.

Tik štai koks reikalas: ji tokia panaši į mano mamą, kad per daugelį metų ir tapo mano mama. Mintyse matau tetos Helenos akis. Girdžiu balsą, jaučiu jos rankas, kai vakarais mane guldo miegoti. Ir man skaudu, nes noriu susigrąžinti mamą. Bet ji dingo, mano išdavikiška atmintis pražudė ją veiksmingiau nei tėvas, todėl buvau priversta ieškoti policijos ataskaitų bei nusikaltimo vietos nuotraukų, ir dabar vienintelis mano mamos atvaizdas — keistai sulysęs veidas su skyle kaktos viduryje.

Turiu nuotraukų, kuriose Natali, Džonis ir aš apsikabinę sėdime verandoje. Atrodome labai laimingi, bet nebeprisimenu, ar brolis ir sesė mane erzino, ar pakentė. Ar jie kada nors numanė, kad vieną naktį mirs, o aš liksiu gyva? Ar tą saulėtą popietę pagalvojo, kad nė viena jų svajonė neišsipildys?

Daktaras Frenkas man švelniai primindavo:

— Išgyvenusiojo kaltė. Tu visiškai nekalta dėl to, kas nutiko.

Teta Helena pasielgė teisingai. Kai atvykau pas ją gyventi, jai buvo per keturiasdešimt, vaikų neturėjo, buvo įmonių teisininkė, ištekėjusi už savo darbo. Gyveno mažame bute Bostono centre, todėl pirmuosius metus miegojau ant sofos. Man tiko, nes pirmaisiais metais vis tiek negalėdavau užmigti, todėl su teta

ištisas naktis žiūrėdavome serialo „Aš myliu Liusi“ kartojimus ir stengdavomės negalvoti apie tai, kas nutiko prieš savaitę, paskui prieš mėnesį, metus.

Tai buvo tarsi savotiškas laiko skaičiavimas, tik kad niekada nepriartėji prie kokio nors tikslo. Kiekviena diena lygiai taip pat užknisa kaip ir ankstesnė, tad paprasčiausiai pradedi susitaikyti su tuo, kad iš esmės viskas blogai.

Teta Helena surado man daktarą Frenką. Ji užrašė mane į privačią mokyklą, ten buvo mažos klasės, todėl man asmeniškai buvo skiriama daug dėmesio. Pirmus dvejus metus negalėjau skaityti — nesupratau raidžių. Neprisiminiau, kaip skaičiuoti. Kasdien kėlimasis iš lovos atimdavo tiek daug energijos, kad daugiau nieko negalėdavau daryti. Nesusiradau draugų. Nežiūrėjau mokytojams į akis.

Diena iš dienos stengiausi prisiminti kiekvieną detalę — mamos akis, sesers šauksmą, kvailą brolio šypseną, ir galvoje niekam daugiau nebeliko vietos.

Kartą eidama gatve pamačiau vyrą: jis pasilenkė ir pabučiavo į viršugalvį savo dvejų metų dukrą. Atsitiktinė tėviško švelnumo akimirka. Dukra atsigręžė į tėtį, ir jos apvalus veidelis nušvito milijono vatų šypseną.

Ir mano širdis plyšo.

Ėmiau verkti, klupinėdama Bostono gatvėmis kūkčiojau, kol nusigavau į tetos butą. Kai po keturių valandų ji grįžo namo, vis dar verkiau, gulėdama ant odinės sofos. Ir teta palūžo. Visą savaitę praleidome ant sofos drauge verkdamos, įsijungusios „Giligano salą“.

— Šunsnukis, — tarė ji, kai pagaliau aprimome. — Suknis-tas mulkis.

Galvojau, ar ji mano tėvo nekenčia už tai, kad nužudė jos seserį, ar už tai, kad jai užkrovė nepageidaujamą vaiką.

Mano gyvenimo istorija.

*

Likau gyva. Ir net jei ne visada ir ne viską prisimenu, aš gyva — tai didžiausia išlikusiojo atsakomybė.

Suaugau. Mokiausi koledže. Tapau slaugytoja vaikų psichiatrijos srityje. Nūnai dienas leidžiu Kembridžo ligoninės Vaikų psichiatrijos skyriuje, dirbu su šešiamečiu berniuku, girdinčiu, ko niekas negirdi, aštuonmete mergaite, žalojančia save, dvylikamečiu vyresnėliu, kuris negali likti vienas su jaunesniais broliais ir seserimis.

Esame intensyvios priežiūros įstaiga. Šių vaikų neišgydome. Stabilizuojame jų būklę, duodame tinkamų vaistų, apgaubiame dėmesiu bei rūpesčiu ir griebiamės bet kokių kitų gudrybių, kokias tik sumąstome išsitraukti iš skrybėlės. Tuomet stebime. Bandome išsiaiškinti, kas lemia konkretaus vaiko elgesį, ir rašome rekomendacijas kitai ekspertų grupei, kuri galiausiai su šiais vaikais dirbs stacionarioje programoje, ilgalaikės globos įstaigoje arba stebimoje namų aplinkoje.

Kai kurie vaikai padaro pažangą, tampa geriausia savo pačių versija, ir tai jau laimėjimas. Kai kurie nusižudo. Kiti įvykdo žmogžudystę. Taip atsiranda laikraščių antraštės: problemiškas jaunuolis sukėlė gaisrą; vyresnysis brolis išžudė šeimą. Žmonės miršta, ir nesvarbu, ar jie su tuo susiję, ar ne.

Žinau, ką galvojate. Jūs manote, jog ėmiausi šio darbo, kad išgelbėčiau tokius sutrikusius vaikus, kokia aš buvau. Arba, čia jau skamba didvyriškai, ėmiausi šio darbo norėdama užkirsti kelią tokioms tragedijoms, kokia nutiko mano šeimai.

Suprantu, ką galvojate.

Bet jūs manęs dar nepažįstate.

KEĻVIRĒADIENIS

1 skyrius

Ketvirtadienio vakarą detektyvė seržantė Didi Voren buvo nuėjusi į pasimatymą. Negalėjai skųstis, kad tai pats blogiausias pasimatymas, į kurį jai yra tekę eiti, bet ir ne geriausias. Tačiau ji taip seniai buvo pasimatyme, kad jei buhalteris Čipas nepasirodys visiškai nevykęlis, planavo jį parsivesti namo ir griežtai subalansuoti buhalterinę knygą.

Tuo metu jau buvo suvalgyta pusė kevalo duonos, pamirskant alyvuogių aliejuje, ir pusė vidutiniškai iškepto jautienos kepsnio. Čipui pavyko neišsuduoti, kokį įspūdį jam padarė Didi lėkštėje kūpsantys kone krauju paplūdę šonkauliukai ir jos poreikis išdažyti mėsos sultis duonos riekle. Daugumą vyrų stebino jos apetitas. Jie nejaukiai pokštaudavo apie Didi gebėjimą vienu prisėdimu be vargo sudoroti kelias lėkštes maisto. O tada pajusdavo norą dar nejaukiau papokštauti, kad jos mergaitiška figūra visiškai neišduoda gero apetito pasekmių.

Taip, taip, ji turėjo sumo imtynininko apetitą, tačiau jos figūra vis tiek kaip žurnalo viršelio merginos. Dėl Dievo meilės, jai buvo beveik keturiasdešimt, tad gerai nutuokė apie savo medžiagų apykaitą. Moteriai nepatiko, kai koks nors skystablauzdis biuro graužikas badė ją pirštais. Maistas — jos aistra. Ko gero, dėl to, kad dirbant Bostono policijos Žmogžudysčių skyriuje beveik nelikdavo laiko seksui.

Didi susidorojo su šonkauliukais ir ėmėsi keptų bulvių.

Čipas dirbo teisme buhalteriu. Juos supažindino padalinio darbuotojo draugo žmona. Taip, ir pačiai Didi tokia pažintis atrodė logiška. Ir štai ji sėdėjo kabinoje „Hill Top“ kepsnių restorane, ir Čipas jai atrodė tikrai neblogas vaikinai. Šiek tiek apkū-

nus, pliktelėjęs, bet linksmas. O Didi patiko linksmi vyrukai. Kai jis nusišypsodavo, gilių rudų akių kampučiuose susimesdavo raukšlytės, ir jai to pakako.

Vakarienės metu ji valgė mėsos su bulvėmis, ir jei viskas vyks pagal planą, deserto rinksis Čipą.

Ir, žinoma, tuo metu pradėjo pypsėti jos pranešimų gaviklis.

Didi susiraukė, įsidėjo aparatėlį į užpakalinę kišenę, tarsi tai ką nors pakeistų.

— Kas ten? — išgirdęs pypsėjimą, paklausė Čipas.

— Priminimas, kad reikia išgerti kontraceptinę tabletę, — sumurmėjo ji.

Vyriškis paraudo iki pat rudų plaukų šaknų, o paskui nusišypsojo su tokia savigraužos išraiška veide, kad jai vos nesulinko keliai.

Geriau jau tegul skambučio priežastis būna pateisinama, — pagalvojo Didi. — Jau geriau tegul tai būna sukniastos žudynės, antraip prasikeiksiu, jei teks atsisakyti nakties planų.

Bet paskui perskaitė pranešimą ir iškart pasigailėjo tokių minčių.

Linksmasis buhalteris Čipas gavo bučinį į skruostą, o seržantė detektyvė Didi Voren išvyko su reikalais.

Didi jau beveik dvylika metų dirbo Bostono policijos detektyve. Pradėjusi tirti mirtimi pasibaigusius eismo įvykius ir su narkotikais susijusias žmogžudystes, ji perėjo prie tokių svarbių, plačiai žiniasklaidos nušviestų įvykių kaip šešių mumifikuotų lavonų atradimas požeminiame rūsyje, o visai neseniai — gražios jaunos mokytojos iš Pietų Bostono dingimas. Viršininkai mėgo Didi statyti prieš žurnalistų kameras. Kas gali būti geriau už dailią šviesiaplaukę detektyvę?

Didi neprieštaravo. Ji mėgavosi stresu. Net labiau už gerą,

greitpuodyje ištroškintą patiekalą ar švedišką stalą, kur galima kimšti, kiek telpa. Vienintelis trūkumas, kad teko aukoti asmeninį gyvenimą. Didi, Žmogžudysčių skyriaus seržantė, vadovavo trijų žmonių būriui. Neretai jie kiaurą dieną praleisdavo ieškodami įkalčių, apklausdami informatorius ar apžiūrėdami nusikaltimo vietas. Paskui didžiąją nakties dalį tvarkydavo apklausų medžiagą, rašydavo pažymas ir prašymus išduoti orderį. Negana to, kiekvienas būrys paeiliui turėjo budėti „ant denio“, tai yra vykti į iškvietus, todėl jie nuolat sukosi aktyvių prioritetinių bylų, vis dar neištirtų senų įvykių ir bent vieno ar dviejų naujų iškviutumų per savaitę sukuryje.

Didi mažai miegojo, retai eidavo į pasimatymus, — iš tiesų daug ko per mažai darydavo. Ir toks gyvenimo būdas buvo priimtinas iki praėjusių metų, kai sukako trisdešimt aštuoneri ir ji matė, kaip buvęs mylimasis vedė ir sukūrė šeimą. Staiga ši griežta ir įžūli seržantė, laikiusi save ištekėjusią už savo darbo, pamėgo tokius žurnalus kaip „Namų ūkio vadovas“, o dar blogiau — „Šiuolaikinė nuotaka“. Vieną dieną ji nusipirko žurnalą apie tėvystę. Kas gali atrodyti liūdniau už beveik keturiasdešimt metų vienišą, vaikų neturinčią Žmogžudysčių skyriaus detektyvę, skaitančią žurnalą „Tėvystė“ savo bute Nort Ende.

Ypač tada, kai suprato, kad kai kurie patarimai, kaip bendrauti su mažamečiais vaikais, labai praverčia darbe, puoselėjant santykius su kolegomis.

Didi sumetė žurnalus į rūšiavimo šiukšliadėžę ir pasižadėjo nueiti į pasimatymą.

Vargšas Čipas turbūt liko gerokai sujauktomis smegenimis, o ji tuo metu traukė į Dorčesterį. Šiandien net ne jos būrio eilė reaguoti į iškvietus, bet pranešimas buvo „raudonasis kamuolys“, o tai reiškė, kad įvyko kažkas itin blogo, ir visi dabar sukelti ant kojų.

Didi pasuko iš I-93 kelio, paskui gatvių labirintu nuvažia-

vo į darbininkų klasės rajoną. Dorčesteris garsėjo narkotikais, susišaudymais ir audringais vakarėliais, kuriuose būdavo dar daugiau narkotikų ir susišaudymų. Vietos policijos C-11 rajono nuovada įsteigė karštąją liniją, kur reikia kreiptis, kai triukšmas tampa nevaldomas, bei paskyrė savaitgaliais patruliuoti „vakarėlių automobilį“. Po penkių šimtų pranešimų telefonu ir daugybės prevencinių areštų Dorčesteryje pagaliau sumažėjo žmogžudysčių, išžagininimų ir užpuolimų sunkinančiomis aplinkybėmis. Kita vertus, vagysčių su įsilaužimu skaičius gerokai išaugo. Suprask kaip nori.

Didi, vedama automobilio navigacinės sistemos, atsidūrė gana simpatiškoje gatvėje, kurios dvi eismo juostos šonuose buvo pamargintos kuklia žalia veja, o už jos — ilga eilė glaudžiai sustatytų triaukščių namų su didelėmis verandomis, o kai kurie iš jų net puikavosi bokšteliais.

Dauguma šių būstų metams bėgant tikriausiai buvo išskaidyti į kelis gyvenamuosius blokus, ir viename name gyveno net po šešis aštuonis žmones. Rajonas gražiai atrodė, vejos tvarkingai nušienautos, priekinių verandų turėklai šviežiai nudažyti. Geroji Dorčesterio dalis, pagalvojo Didi, ir jai vis labiau ir labiau darėsi smalsu.

Netrukus Didi pamatė susitelkusią „Crown Vics“ policijos automobilių grupelę ir sulėtino greitį, norėdama pastatyti savo mašiną. Ketvirtadienio vakarą pusę devintos rugpjūčio saulė horizonte buvo vos pradėjusi blėsti. Tiesiai priekyje detektyvė pamatė ir baltą teismo medicinos eksperto automobilį, taip pat kriminalistų laboratoriją ant ratų. Netoli furgonų kaip įprastai stovėjo žurnalistų automobiliai ir žioplinėjo būrys kaimynų.

Kai Didi sužinojo, į kokią vietą teks važiuoti, pamanė, kad bus reikalų dėl narkotikų — veikiausiai koks nors gaujų susišaudymas. Ir kadangi viršininkas norėjo, jog dalyvautų visi aštuoniolika detektyvų, greičiausiai padaryta dar didesnė žala, nei ga-

lima įsivaizduoti. Gal verandoje nušauta močiutė, gal nukentėjo vaikai, žaidę ant šaligatvio. Tokių dalykų nutinka, bet tai nereiškia, kad mažiau į juos reikia kreipti dėmesio, ir tenka su viskuo tvarkytis, nes čia Bostonas ir toks šio miesto detektyvų darbas.

Išlipusi iš automobilio, prie prigludusių juodų džinsų diržo Didi prisisegė ženklelį ir, kad paslėptų iškirptę, užsivilko paprastus baltus marškinėlius. Dabar ji galvojo, kad įvykis ne su narkotikais susijęs. Čia buvo kažkas daug blogiau. Ji užsimetė lengvą striukę, kad nesimatytų ginklo ant klubo, ir šaligatviu nužingsniavo į įvykio vietą.

Didi skynėsi kelią pro besistumdančių suaugusiųjų ir smalsių vaikų minią. Nors stengėsi susikaupti, vis tiek išgirdo žmones, besidalijančius įspūdžiais: „šūviai...“, „klykė kaip skerdžiama kiaulė...“, „aš ją visai neseniai mačiau iškraunančią maisto produktus, gal prieš kokias keturias valandas.“

— Atsiprašau, atsiprašau, praleiskite. Policijos seržantė. Bičiuli, pasitrauk iš kelio.

Prasibrovusi pro smalsuolius, detektyvė pralindo pro geltoną juostą, kuria buvo aptverta dalis šaligatvio, ir pagaliau atsidūrė nusikaltimo vietos chaoso epicentre.

Voren matė pilkai nudažytą triaukštį namą su plačia, kolonomis puošta veranda ir didelę plevėsuojančią Amerikos vėliavą. Priekinės durys buvo plačiai atlapotos, kad galėtų laisvai pirmyn atgal judėti tyrėjai ir teismo medicinos ekspertai su neštuvais.

Didi pastebėjo subtilias nériniuotas užuolaidas, puošančias erkerinius langus abipus priekinių durų. Verandoje akys užgriebė keturis raudonų pelargonijų vazonus, pustuzinį mėlynų sulankstomųjų kėdžių ir pakabintą lentą, dekoruotą dar ryškesnėmis raudonomis pelargonijomis, tarp kurių švietė ryškiai geltonas užrašas „Sveiki atvykę!“

Taip, tikrai kažkas blogiau nei ginkluoti, teniso kamuoliukus svaidantys narkotikų prekeiviai.

Seržantė atsiduso, susitelkė darbui ir priėjo prie uniformoto pareigūno, stovinčio prie laiptų. Ji padiktavo savo vardą ir pavardę. Pareigūnas kruopščiai įrašė informaciją į žmogžudysčių žurnalą, tada kryptelėjo galvą link dėžutės prie kojų.

Didi klusniai užsitraukė antbačius ir kepuraitę. Vadinasi, čia labai rimta nusikaltimo vieta.

Laikydamosi palei vieną kraštą, lėtai užlipo laiptais. Atrodė, kad laiptai neseniai nudažyti šviesiai pilka „Cape Cod“ spalva, kuri derėjo prie viso namo kolorito. Veranda buvo jauki, prižiūrėta, švari, gali būti, kad neseniai nuvalytos dulkės. Gal iškrovusi pirkinius šeimnininkė tvarkėsi?

Jau verčiau veranda būtų purvina ar dulkėta — liktų daugiau pėdsakų ir būtų lengviau sugauti tą, kuris padarė kažką blogo, ką Didi ketino rasti viduje.

Prie pat durų detektyvė dar kartą įkvėpė ir užuodė pjuvenų bei džiūstančio kraujo kvapą. Už nugaros ji išgirdo, kaip reporteris šūktelėjo klausimą. Girdėjo, kaip visai priešais veidą spragteli fotoaparatas, virš galvos garsiai uždamas sukasi žiniasklaidos sraigtasparnis ir baisiai triukšminga visuose galuose. Žiopiai už nugaros, detektyvai priešais, žurnalistai viršuje.

Pribloškiantis, kurtinantis ir dvokiantis chaosas.

Seržantės užduotis buvo viską suvaldyti.

Ir ji suvaldys.

2 skyrius

VIKTORIJA

— Noriu gerti, — prakalbo jis.

— Ko norėtum? — paklausiau.

— Moterie, duok man gerti, arba išmalsiu tavo prakeiktą marmūzę.

Jo balsas nepiktas. Taip dažnai būna. Kartais audra ateina staiga. Vieną akimirką jis žiūri televizorių, o kitą — niokoja kambarį. O šiaip balansuoja ties bedugne. Jei pataikysi ką nors padaryti ar pasakyti, vėl įsivyras ramybė. Bet jei pasakysi ar padarysi ką nors ne taip...

Pakylu nuo sofos. Bostone ketvirtadienio popietė, beprotiškai karšta ir drėgna rugpjūčio diena. Tokią dieną geriausia praleisti paplūdimyje arba prie didžiulio baseino. Žinoma, nė vienas iš šių variantų mums netinka. Popietę leidžiame namuose, žiūrėdami „History Channel“ ir lepindamiesi oro kondicionieriaus vėsa. Tikėjaisi, kad rami diena nuramins jį. Dabar abejoju.

Virtuvėje apsvarstau galimus variantus. Vien prašymas duoti atsigerti kelia nemažai pavojų. Pirmiausia turiu atspėti, ko tiksliai jis nori. Tada parinkti tinkamą stiklinę, puodelį ar taurę. Toliau reikia kaip nors išsiaiškinti, ar gėrimas turi būti su ledukais ar be jų, įdėti šiaudelių ar ne, reikia patiesti servetėlę ar padėti ant padėkliuko.

Prieš kurį laiką būčiau atsisakiusi vykdyti tokį agresyvų reikalavimą. Būčiau paprašiusi kreiptis mandagiai. Būčiau jam priminusi, kad nesu tarnaitė, su manimi turi elgtis pagarbiai.

Bet tokie dalykai vis dėlto vyksta. Ne iš karto pasidaro, bet po truputį, akimirka po akimirkos, blogas pasirinkimas po netinkamo pasirinkimo. Kai kurių vieną kartą paaukotų savęs paties dalelių niekada nebegalėsite susigražinti.

Apsisprendžiu paimti neseniai jo mėgtą mėlyną puodelį ir prileidžiu iš čiaupo vandens — mažiau reikės tvarkyti, jei šveis į veidą. Man jau dreba rankos. Keletą kartų giliai įkvepiu. Jis dar neperžengė ribos. Prisimink, kad jis dar neperžengė ribos.

Nunešu puodelį į kambarį, padedu ant stiklinio staliuko ir iš po nuleistų vokų stebiu, ką darys. Jei jo kojos ant grindų išliks ramios, tuomet viskas gerai. O jeigu jis ims tampytis, judins koją arba kraipys petį taip, kaip dažnai būna prieš staigų, stiprų smūgį — paspruksiu. Koridoriuje pasiimsiu ativano ir nuraminsiu jį.

Jau sakiau jums, kad yra savęs paties dalelių, kurias kartą atidavę, niekada nebegalėsite susigrąžinti.

Jis pakelia puodelį, kojos ramios, pečiai atpalaiduoti. Nuryja mažą gurkšnelį, stabteli...

Padedą puodelį.

Vos tik išdrįstu įkvėpti — griebia jį ir trenkia man į smilkinį.

Staigiai pasigrėžiu. Ne tiek baisus smūgis plastikiniu puodeliu, kiek netikėtai patirtas šokas.

— Kas čia, po velnių? — surinka jis, už dviejų colių nuo mano vandeniui aptaškyto veido. — Kas čia per šūdas?

— Vanduo, — kvailai atsakau.

Jis trenkia man į koją, vanduo aptaško sofą, o tada puola paskui mane: skubu link vaistų spintelės, o jis nusiteikęs pargriauti mane ant grindų ir daužyti galvą į kietmedžio grindis arba iškabinti akis.

Svetainės pakraštyje sugriebia man už kulkšnies. Į grindis skaudžiai susitrenkiu dešinę kelį. Instinktyviai spiriu atgal. Kai išsilaisvinusi žengiu dar keturis žingsnius, girdžiu piktą riaumojimą.

Jis sugriebia mane už šono ir trenkia į briaunotas dailylentes. Kėdės atkaltė skaudžiai rėžiasi man į šonkaulius.

— KALĖ! Kalė, kalė, kalė, kalė!

— Prašau, — sušnabždu.

Jis nieko neatsako. Kalbu tik todėl, kad reikia ką nors pasakyti.

— Prašau, prašau, prašau.

Tada griebia man už riešo ir taip stipriai suspaudžia, kad jaučiu, kaip susigrūda į daiktą smulkūs kauleliai.

— Prašau, mielas, — vėl šnabždu, desperatiškai stengdamasi išlikti rami, kalbėti raminau balsu. — Prašau, paleisk, mielas. Man skauda.

Bet jis nepaleidžia. Aš turbūt kažką neteisingai supratau, nepastebėjau kokių nors ženklų, ir dabar jis paniro į tamsą. Kad ir ką sakyčiau ar daryčiau, jau nebesvarbu. Jis — laukinis gyvūnas, kuris kėsinaisi ką nors sužaloti.

Ir tokiomis akimirkomis dažnai pagalvoju, kad vis tiek jį myliu. Myliu taip stipriai, kad širdis eizėja labiau nei kokie kaulai, o dabar, net ir dabar, turiu būti atsargi. Nenoriu jo skaudinti.

Kitą akimirką spiriu jam ir pataikau palei kelio girnelę. Jis parkrenta, ir aš išlaisvinu ranką. Nubėgu į vonios kambarį, atidarau vaistų spintelę ir ieškau oranžinio vaistų buteliuko.

— Aš tave užmušiu! — rékia koridoriuje. — Milijoną kartų padursiu. Nuplėšiu tau galvą. Suvalgysiu širdį ir išgersiu kraują. Aš tave nužudysiu, nužudysiu, nužudysiu, nužudysiu!

Tada pasigirsta garsas, kurio nenoriu girdėti, — jo basų kojų šlepsėjimas koridoriumi — jis apsisuka ir pasileidžia į virtuvę.

Ativanas, ativanas, ativanas. Velnias, kur tas ativanas?

Ranka užkliudau buteliuką. Šis nukrenta ant grindų ir rieda per plyteles.

Išgirstu, kaip vėl sustūgsta, dabar tai jau grynai iš įniršio, ir suprantu — jis ką tik pamatė, kad virtuviniai peiliai užrakinti. Tuo pasirūpinau prieš dvi savaites vidury nakties, kai jis miegojo. Privalai būti vienu žingsniu priekyje. Privalai.

Ativano buteliukas nuriedėjo už klozeto. Mano pirštai taip stipriai dreba, kad negaliu jo pasiekti. Išgirstu trenksmą. Jis darinėja vyšnios medienos virtuvės spintelių dureles, o puodelius, lėkštes ir lėkštutes meta ant importinėmis itališkomis plytelėmis išklotų grindų. Prieš daugelį metų visus indus pakeičiau į melamino ir plastikinius, o tai jį tik dar labiau įsiutina. Kiekvieną kartą bandu nusiaubti virtuvę, o jei nepavyksta — dar labiau pašėlsta.

Dar vienas garsus trenksmas, o paskui tylą. Aš sulaikau kvėpavimą, pasilenkiu virš klozeto ir bandau pastverti tą pra-

keiktą vaistų buteliuką. Tyla tęsiasi, ir tai mane nervina labiau nei siautėjimas.

Ką jis veikia? Ką rado? Ko nepastebėjau?

Velniais, man *tuoj pat* reikia ativano.

Trokšdama nusiraminti, sąmoningai prisiverčiu kvėpuoti. Rankšluostis, štai kas man padės. Greitai suvynioju rankšluostį, užkišu už klozeto ir iškrapštau buteliuką iš kitos pusės. Tvarka.

Rankoje tvirtai laikydama raminamuosius, įžengiu į nutilusių namų koridorių, jau bijodama to, ką galiu pamatyti.

Vienas žingsnis. Du, trys, keturi...

Prisiartinu prie koridoriaus galo. Kairėje pusėje — erdvi svetainė, toliau — valgomasis, iš kurio patenkama į mėgstančios gaminti šeiminkės virtuvę, o dešinėje — skliautuotas prieškambaris. Žvilgteliu į kampą už vystančio fikuso, paskui ant pirštų galiukų tipenu į svetainę, atkreipdama dėmesį į pasalų vietas — už L formos sofos, prie apgadinto televizoriaus staliuko ir už apdraskytų šilkinųjų užuolaidų.

Ko nepastebėjau? Ko nenumačiau ir kiek man tai kainuos?

Smegenis užplūsta vaizdai. Tąkart jis išlėkė iš sandėliuko su mediniu plaktuku mėsai mušti, ir kol pavyko nuo jo pabėgti, sulaužė man du šonkaulius. Arba štai pirmas kartas, kai pasičiupo mėsos kapoklę ir užsimojo kirsti man į ranką, bet įsiutęs susižalojo šlaunį. Išsigandau, kad galėjo persikirsti arteriją, ir jei pabėgsiu, nukraujuos, todėl kažkaip atsilaikiau ir galiausiai pavyko atimti įrankį. Tada aš guodžiau jį, nes verkė iš skausmo, ir į persišką kilimą vidury mūsų gražiojo skliautuoto prieškambario susigėrė kraujas.

Dabar negaliu apie tai galvoti. Turiu išlikti susikaupusi, net jei mano širdis daužosi kaip pašėlusis ir jaučiu, kad tuoj nualpsiu.

Žingsnis po žingsnio šliaužiu per svetainę, artėdama prie valgomąjo, apžvelgdama visus įtartinus kampus ir stengdamasi įsiklausyti į garsus už nugaros: iš virtuvės galima patekti atgal į prieškambarį, todėl jis gali apeiti aplink ir pulti.